

reportatge

VIQUIPÈDIA L'ENCICLOPÈDIA

Foto: Jordi Puigadó

L'octubre del 2009 es van reunir a Figueres al voltant de vint viquipedistes catalans, petita part d'un conjunt de més de mil voluntaris que han aconseguit posar la Viquipèdia en català entre les millors. L'Amical Viquipèdia és l'arma que han creat per difondre l'enciclopèdia digital i aconseguir més voluntaris per ampliar-ne els continguts i millorar els ja existents.

Un aparador global per la cultura catalana

MES LLIURE

Sobreimpressió dels mil articles bàsics que tota viquipèdia hauria de tenir.

JUDIT PUJADÓ > TEXT

El mes d'octubre passat es va celebrar a Figueres, capital de la cultura catalana 2009, una trobada de viquipedistes catalans, la tercera des que el març del 2001 un andorrà, de nom Daniel, demanés autorització a Jimmy Wales, creador de la Viquipèdia anglesa, per fundar la versió en la nostra llengua. La Viquipèdia catalana és, doncs, la primera en un altre idioma després de l'original anglesa.

La primera paraula que Daniel va descriure va ser *àbac*, i des de llavors són més de 200.000 les entrades de què disposa l'enciclopèdia digital. El mateix mes d'octubre del 2009 en què va tenir lloc la trobada a Figueres, la Viquipèdia catalana va rebre més de 15 milions de visites, fet que demostra la seva gran utilitat i la confiança que hi dipositen els usuaris. Jordi Coll, viquipedista de l'Alt Empordà, fou un dels organitzadors de la trobada, juntament amb Joan Gomà, professor de

l'Escola d'Enginyers de Barcelona i declaradament addicta a l'enciclopèdia virtual.

«Hem de tenir en compte», explica Coll, «que la majoria dels usuaris de la Viquipèdia en català també ho són d'altres llengües, com la castellana o l'anglesa, per tant hem d'intentar que els nostres articles estiguin molt ben fets, molt ben referenciats. Sempre diem que la Viquipèdia és una enciclopèdia *on line* l'objectiu de la qual no és que els articles que s'hi escriuen siguin

La **Viquipèdia catalana** és la primera versió que es va fer després de l'original anglesa

Nr	Wiki (↑↓)	Good (↑↓)	Total (↑↓)
1	English	en 3107442	186687793
2	Deutsch	de 985032	2819545
3	Français	fr 879642	3494708
4	Polski	pl 653846	1149161
5	日本語	ja 634236	1643671
6	Italiano	it 629917	1954153
7	Nederlands	nl 572848	1355725
8	Español	es 533862	2119119
9	Português	pt 523665	2041757
10	Русский	ru 461275	1656389
11	Svenska	sv 337547	867130
12	中文	zh 284783	911659
13	Norsk	no 237350	572008
14	Suomi	fi 222388	593034
15	Català	ca 211813	503493
16	Українська	uk 177183	509932
17	Magyar	hu 147623	477314
18	Čeština	cs 142364	369943
19	Türkçe	tr 138158	652093
20	Română	ro 134227	489485
21	Esperanto	eo 121809	269012
22	한국어	ko 120590	332793

veritat, sinó que siguin verificables, per això les entrades més ben fetes són aquelles riques en referències bibliogràfiques. Pensa que les enciclopèdies en paper són plenes d'errors que duren anys i anys. A la Viquipèdia un error dura poc. De seguida hi ha algú que el corregeix».

Més de 200.000 articles

I és que la Viquipèdia constitueix un corpus de coneixement que es construeix col·lectivament, no democràticament sinó per consens, com diuen els viquipedistes. Qui estigui llegint aquestes ratlles pot editar una entrada, ajudar a millorar la redacció d'un

>> Marxandatge de la trobada internacional de viquipedistes a l'Argentina, 2009. A la dreta, els més de 200.000 articles col·loquen el català en el quinzè lloc .

article o aportar dades a un altre que trobi incomplet. És tan senzill com clicar la pestanya «Editar» i clavar els colzes a la taula o els dits al teclat.

«Vam fer campanya per arribar als 200.000 articles i ho vam aconseguir», diu Gomà, «però hem d'anar més enllà. Les viquipèdies –això es va posar de relleu en la darrera trobada internacional que vam fer a l'Argentina– van tenir uns anys de creixement espectacular, i després s'han estabilitzat, en part perquè les entrades bàsiques ja hi són».

La Viquipèdia en català, a més d'oferir un servei ja imprescindible per a molts, també constitueix un aparador de la cultura catalana a la resta del món.

«Cada viquipèdia té la seva pròpia manera de funcionar», explica

Gomà: «L'estructura tecnològica és la mateixa per a tots, la tec-

nologia wiki, que és un programari lliure. Les úniques persones que cobren un sou són unes vint, que depenen de la Fundació Wikimedia, amb seu als Estats Units. Ara, la forma com ens organitzem els col·laboradors del projecte dins de cada grup idiomàtic és cosa nostra».

En bona mesura, aquesta manera de funcionar del grup és el que van voler posar en comú a la trobada de Figueres. «Hi ha viquipèdies on els usuaris no tenen bona relació entre ells; en canvi a la catalana hi ha molt bona entesa», comenta Coll. «En aquests moments som al voltant de 1.450 persones que amb més o menys assiduitat redactem articles o revisem les entrades que es van fent. D'aquests 1.450 n'hi ha 20 que som administradors. Tenim un llibre d'estil ple de normes i, segons el tipus d'entrada, unes plantilles que t'ajuden a fer-la. Els administradors, que tenim la capacitat d'esborrar un article sencer o fins i tot de vetar un usuari si es dedica a fer malbé la feina dels altres, actuem sempre per consens. Quan una cosa creiem que no està ben feta obrim una discussió, i en aquesta discussió es decideix com millorar».

Les enciclopèdies en paper són plenes d'errors que duren anys i anys. A la Viquipèdia un error dura poc. De seguida hi ha algú que el corregeix

>> **Primera Viquitrobada.**
a la Biblioteca Nacional
de Catalunya, 2007.

L'Amical Viquipèdia

Una de les decisions que es van formalitzar a Figueres va ser el canvi de nom de l'Associació de Viquipedistes, que a partir d'ara es dirà Amical Viquipèdia. «Un dels objectius és difondre l'enciclopèdia», afirma Gomà, «aconseguir que hi col·labori més gent i de tots els territoris on es parla català. El nostre cas és molt atípic. Tenim un parell de viquipedistes actius a l'Alguer i a la Catalunya Nord també n'havíem tingut. A les illes Balears hem arribat ara a un acord amb el Govern que ens sembla molt interessant: hem fet un curs a 31 professors que han après la tecnologia wiki i que la faran servir per treballar amb els seus alumnes; faran articles, i els millors es penjaran a la Viquipèdia. Els nois aprendran a treballar amb aquesta tecnologia i a més contribuiran al coneixement general. Els millors rebran premi i de moment funcionen en un web a part, el viquibalea.cat». «També tenim molt bons viquipedistes al País Valencià», hi afegeix Coll, «alguns dels quals han creat eines que ens permeten vigilar mecànicament que la gent no escrigui beneiteries. Hi

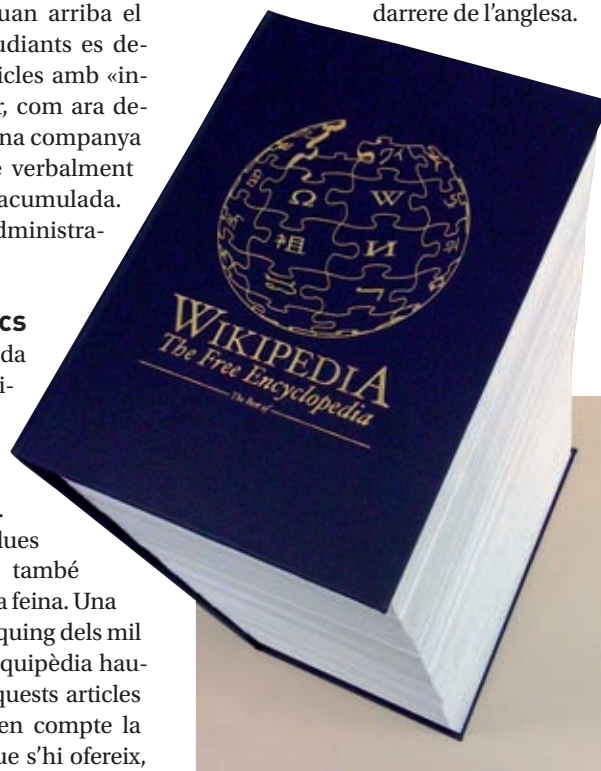
ha una eina que quan troba la paraula *merda* l'esborra automàticament».

Segons expliquen, quan arriba el final de curs alguns estudiants es dediquen a ampliar els articles amb «informació» ben particular, com ara declarant el seu amor per una companya de classe o esbravant-se verbalment de la tensió estudiantil acumulada. Afortunadament, els administradors no descansen.

Els mil articles bàsics

Els viquipedistes de cada llengua prenen decisions sobre com millorar les pròpies versions i com fer seguiment de la qualitat dels articles. Els catalans han creat dues eines que els serveixen també com a repte per millorar la feina. Una d'aquestes eines és el rànquing dels mil articles bàsics que tota viquipèdia hauria de tenir. Analitzant aquests articles en cada llengua, tenint en compte la quantitat d'informació que s'hi ofereix,

la quantitat i qualitat de les referències, han fet un rànquing de qualitat. La nostra versió hi ha anat guanyant posicions, fins a arribar enguany al segon lloc, darrere de l'anglesa.

Gràcies a la Viquipèdia i a la creació dels mil articles de la cultura catalana, tindrem un mitjà fins ara inimaginable de divulgació que ens obre al món

D'altra banda, també han consensuat els mil articles de cultura catalana que totes les viquipèdies haurien de tenir, una forma de divulgació de la nostra cultura fins ara inimaginable. Ara bé, és evident que una cosa és fer la llista i l'altra aconseguir que la resta de viquipèdies incorporin aquestes entrades. Els acords amb altres entitats permeten esperar que d'aquí a no gaire aquests mil articles començaran a ser una realitat. «Al Raval de Barcelona», explica Gomà, «hi ha una entitat que promou l'intercanvi de coneixements entre gent que arriba de llocs del món molt diversos. Fan els Tallers Aprenem, on una persona que parla, per exemple, italià ensenya la seva llengua a canvi que tu li ensenysis català. Els vam proposar que fessin servir la Viquipèdia com una eina de classe, també gràcies als acords amb la Xarxa Omnia, que disposa de punts de connexió gratuïts a Internet. Aquests mil articles de la cultura catalana serviran als alumnes per fer exercicis de traducció, del català a la llengua que dominin. Així, a més d'enriquir cadascú la seva pròpia viquipèdia, divulgaran la nostra cultura. I els alumnes catalans traduiran entrades de la llengua que aprenguin a la nostra, de manera que encara tindrem més continguts en català. És una carambola molt interessant que estem posant en marxa».

Enric Bassegoda és un usuari de l'enciclopèdia que un dia va començar un article i des de llavors no ho ha deixat. «No tinc cap relació amb la resta de viquipedistes. Jo vaig fent», diu. «Vaig començar millorant l'entrada que es referia al meu poble i ara aprofito tots els viatges que faig per fer entrades noves. Si puc també faig fotografies i les pujo al Commons, que és un espai comú a totes les viquipèdies del món on es desen imatges d'ús lliure. Però no vull fer d'administrador, només anar fent entrades i enriquant el projecte».

Gràcies a l'empenta d'aquests viquipedistes, els quals afirmen que s'ho passen d'allò més bé omplint els buits

>> Participants a la tercera Viquitrobada. Figueres, 3-10-2009.

>> *Enric Bassegoda*
i Jordi Coll,
viquipedistes.

de l'enciclopèdia quan arriben a casa després de treballar –«Molt millor que mirar la tele!», afirma Gomà, «o que fer sudokus», hi afegeix Jordi Coll–, la versió catalana és al setè lloc en la relació d'articles per nombre de parlants i planifica estratègies per continuar creixent.

Diuen que hi ha un desequilibri temàtic, amb un predomini de les ciències de la vida i l'art. «Ara hi ha un noi que està fent els peixos», explica Coll, «i un altre ha començat amb els pobles francesos, però tenim un gran buit amb els ocells».

Diferents versions

Pel que fa a les definicions de vegades divergents entre les diferents versions de la Viquipèdia, la cosa és més complexa. Si es busca la definició d'un personatge com Jaume I el Conqueridor, les diferències salten a la vista: a la castellana és *Jaime I de Aragón*; a la francesa, *Jacques 1er d'Aragon dit le Conquérant* (seguit dels noms del rei en català i en castellà), i a l'anglesa, *James I of Aragon, James I the Conqueror* (seguit dels noms en català, occità, aragonès i espanyol).

«Jo no crec que les viquipèdies israelianes i les palestines coincideixin en segons quines definicions», pensa Coll; «passa com en els llibres en paper, amb la diferència que a la Viquipèdia pots seguir la discussió que hi ha hagut entorn de la definició». «Només cal que miris les diferències entre la definició de *Gibraltar* a la versió castellana i a l'anglesa», afirma Coll. I efectivament, la discussió generada a l'entrada en castellà és força llarga.

Pel que sembla, però, l'entrada que ha generat les disputes més aferrissades és la de Cristòfor Colom. «L'entrada de Colom va generar tantes discussions que finalment es va nomenar un àrbitre. I encara no s'ha tancat el tema», reconeix Coll.

Tot i que la Viquipèdia catalana no deixa de créixer, Joan Gomà diu que cal no adormir-se, que falten més entrades i anar millorant les que ja estan creades, per no parlar de tots els llocs wiki complementaris que van apareixent per oferir encara més coneixements: el Viccionari, el Viquitexts, el Viquilibres, el Viquidites...

Judit Pujadó és escriptora.

WIKIMEDIA FOUNDATION

A la **Viquipèdia en català** hi participa gent de tots els Països Catalans, però sempre calen més voluntaris per continuar creixent